

YÖNETMELİK

Çevre ve Orman Bakanlığından:

KOKUYA SEBEP OLAN EMİSYONLARIN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ**BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kokuya sebep olan emisyonların kontrolüne ve azaltılmasına yönelik idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, koku şikâyetine neden olan faaliyetlerden ileri gelen koku sorunlarının belirlenmesi ve çözümü ile ilgili işlemleri ve yaptırımları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, açık ortam hariç olmak üzere iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamına giren işyeri iç ortam havasına uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun Ek 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Alansal veya yaygın koku kaynağı: Çoğunlukla alan kaynak tanımına giren, boyutları belli olan fakat atık hava debisi belli olmayan, çöplükler, lagünler, gübre yayılan alanlar, havalandırması olmayan kompost yığınları gibi kaynakları,

b) Algılama eşiği: Kokular için algılama eşiği, bir birey veya bir grup insan için saptanabilen, koku veren maddeye maruz kalanların %50'sinin kokuyu ayırt edebildiği konsantrasyonu,

c) Avrupa referans koku kütlesi: Bir Avrupa koku birimi için referans olarak alınan sertifikalandırılmış maddenin tanımlanmış bir kütlesini (Bir Avrupa referans koku kütlesi için referans olarak alınan madde 123 mikrogram n-butanol (CAS-Nr.71-36-3)'dur. Bu madde standard koşullardaki 1 m³ nötral hava içine buharlaştırıldığında meydana gelen konsantrasyon 0,040 mikromol/mol olur.),

ç) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

d) Dış ortamdaki koku: Dış ortamda bulunan kokulu gazların yarattığı etkiyi,

e) Dış ortamdaki koku alanı: Bir veya birden fazla kaynaktan yayılan koku emisyonlarının etkilediği alanı,

f) Dış ortamdaki koku değerlendirme alanı: Dış ortamda koku ölçümü ve değerlendirilmesi için Dış Ortam Havasındaki Koku Konsantrasyonunun Ölçümü Kılavuzunda verilen esaslara göre tanımlanan alanı,

g) İşletme: Mevzuata uygun faaliyet göstermesinin sağlanmasından işletmeci ve/veya tesis sahibi sorumlu olmak üzere tesislerin bütünü,

ğ) Koku: İnsanda koku alma duyusunu harekete geçiren ve kokunun algılanmasına neden olan uçucu maddelerin yarattığı etkiyi,

h) Koku birimi (KB)/Avrupa koku birimi: Bir kokulu madde, standart koşullardaki 1 m³ nötral hava içine buharlaştırılarak karıştırıldığında panelin algılama eşiğindeki fizyolojik tepkisinin, aynı koşullarda bir birimlik Avrupa referans koku kütlelerinin yine 1 m³ nötral hava içine buharlaştırılarak karıştırıldığında ortaya çıkan tepkiye eşit olması halindeki kokulu madde miktarını,

ı) Koku debisi (q_{kokulu}): Birim zamanda birim alandan yayılan kokulu madde miktarını,

i) Koku emisyonu: Noktasal veya alansal bir kaynaktan havaya atılan veya yayılan kokulu gazları,

j) Koku eşiği: 1 KB/m³ olarak ifade edilen kokulu maddenin eşik konsantrasyonu, koku alma duyusu normal olan insanların %50'sinin kokuyu algıladığı konsantrasyonu,

k) Kokulu gaz: Kokulu maddeler içeren gazı,

l) Kokulu gaz örneği: Numune hacmi ve numune alma prosedürü, kokulu gazı ve debisini temsil edecek şekilde olan, konsantrasyonu ölçülecek ve değerlendirme yapılacak kokulu gazdan usulüne göre alınan bir hacimsel miktarı,

m) Kokunun hedonik tonu: Kokunun insanlar için hoş, nahış veya nötr olduğunu,

n) Koku konsantrasyonu: KB/m³ olarak ifade edilen ve standart koşullardaki 1 m³ gaz içinde kaç adet KB bulunduğunu,

o) Kokulu saat: Alan ölçümleri sırasında, bir saatlik bir ölçüm süresi içinde elde edilen kokulu zaman yüzdesi %10 veya daha fazla ise ölçümün yapıldığı saati,

ö) Kokulu saat yüzdesi: Alan ölçümleri sırasında, her ölçüm noktasında yapılan ölçümlerde, o noktada elde edilen kokulu saat sayısının, o noktada yapılan toplam ölçüm sayısına oranının 100 ile çarpılmasını,

p) Koku seviyesi: Koku konsantrasyonunun logaritmik olarak ifadesini,

r) Koku şiddeti: Koku konsantrasyonuna bağlı olarak koku hücrelerinin uyarılma şiddetini gösteren ölçüyü,

s) Kokulu zaman yüzdesi, koku frekansı: Alan ölçümleri sırasında her ölçüm noktasında yapılan ölçümlerde, kokunun algılanabildiği ölçüm sayısının o ölçüm noktasında 10 dakika içinde yapılan toplam 60 adet ölçme oranının 100 ile çarpılmasını,

ş) Lider panelist: Koku konsantrasyonunun Olfaktometre ile ölçülmesi sırasında, farklı oranlarda seyreltilmiş kokulu gaz örneklerinin panelistlere sunulmasını idare eden kişiyi,

t) Noktasal koku kaynağı: Kokulu atık gazları sabit bir kaynaktan, bir havalandırma kanalı veya bir baca yardımı ile havaya atan kaynakları,

u) Olfaktometre: Kokulu bir gaz numunesinin belirli oranlarda nötral hava ile seyreltilerek koku konsantrasyonun ölçüldüğü, farklı oranlarda seyreltilmiş kokulu gaz örneklerinin, ölçüm için kullanılan panelistlere koklatılarak koku konsantrasyonunun tayin edildiği cihazı,

ü) Panel: Koku konsantrasyonunun Olfaktometre ile ölçülmesi sırasında, farklı oranlarda seyreltilmiş kokulu gaz örneklerinin sunulduğu, dört adet panelistten ve bir adet liderden oluşan panelistler grubunu,

v) Panelist: Koku konsantrasyonunun Olfaktometre ile ölçülmesi sırasında, farklı oranlarda seyreltilmiş kokulu gaz örneklerinin koklatıldığı denek kişileri,

y) Standard koşullar: 25 santigrat derece (°C) ve 1 atmosfer (atm) basıncı,

z) Temiz (nötral) hava: Olfaktometrik ölçümlerde kokulu gazın seyreltilmesi ve panelistler için referans hava olarak kullanılan, içinde kokuya neden olacak herhangi bir madde bulunmayan sıcaklığı, basıncı ve nem oranı belli olan havayı,

aa) Yetkili merci: Bakanlık ve Bakanlığın 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesi uyarınca yetkisini devrettiği kuruluşları

ifade eder.

(2) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında, koku emisyonlarının ve dış ortamdaki koku seviyesinin ölçülmesi ve değerlendirilmesine ilişkin terimler, formüller ve birimlerin listesi EK-1’de gösterilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Görev, yetki ve sorumluluk

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasından Bakanlık ve Bakanlığın 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesi uyarınca yetkisini devrettiği kuruluşlar sorumludur.

Koku oluşturan işletme/tesisleri kuran ve işletenlerin yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Koku emisyonuna sebep olan faaliyetleri yürütenler; bu faaliyetlerin kurulmaları ve işletilmeleri sırasında:

a) İşletmenin kamuya ve çevreye olan zararlı etkilerini teknolojik seviyeye uygun olarak azaltmak için bu Yönetmelikte belirtilen teknik şartlara uyar.

b) Şikâyet olması halinde, 7 nci ve 8 inci maddede belirtilen esaslar çerçevesinde kokulu emisyonlarını ve dış ortamdaki koku seviyesini ölçtürür.

c) Bu Yönetmelikte belirtilen emisyon ve dış ortam sınır değerlerini aşmaz.

ç) 17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında, işletmelerin Çevresel Etki Değerlendirmesi işlemleri sürecinde bu Yönetmelik açısından da değerlendirilmesi, işletmelerin yer seçimi, meskun yerlerle arasındaki uzaklık ve etrafında oluşturulacak sağlık koruma bandı, kullanılacak hammadde ve üretim teknikleri ve arıtım teknolojisi yönlerinden çevrede koku emisyonu oluşturmayacak ve/veya azaltacak şekilde ve bu Yönetmelikte belirtilen teknik şartları da göz önüne alarak kurulmasını sağlar.

d) Çevre mevzuatı kapsamında izinlerini alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Koku Sınır Değerleri

Dış ortamdaki koku sınır değerleri

MADDE 7 – (1) Koku emisyonunun belirlenmesinde, dış ortam havasında yapılan koku ölçümleri ile bulunan koku seviyesi esas alınır. Bu çerçevede;

a) Kokunun yoğun hissedildiği ayları kapsayacak şekilde en az üç ay süreli olarak yapılan alan çalışması sonunda bulunan toplam Kokulu Saat Yüzdesi, yerleşim alanlarında %15’i ve sanayi bölgelerinde %20’yi aşmıyorsa, dış ortamdaki koku sınırının sağlandığı kabul edilir. İşletme/tesis çalışma şeklinden dolayı kokuya üç aydan kısa süreyle neden oluyorsa, işletme/tesis etrafındaki koku değerlendirme alanında bu süreyi içine alacak şekilde seçilen en az üç ay boyunca sürekli olarak ölçüm yapılır. Ölçüm sonuçları yukarıda belirtilen esaslara göre değerlendirilir.

b) Hedonik tonu olumlu veya iyi olan kokular için, yukarıda verilen sınır değerler iki ile çarpılarak kullanılır. Kokunun hedonik tonunun olumlu veya iyi, nötr veya kötü olduğu konusunda panelistlerle anlaşma sağlanamazsa, yörede yaşayan toplumda koku ile ilgili olarak EK-2’de yer alan Koku Şikâyet Ön Değerlendirme Formunda yer alan bilgilere göre karar verilir.

Emisyon sınır değerleri

MADDE 8 – (1) Bir işletmenin tam kapasite ile çalıştığı koşullarda, koku emisyonuna neden olan kaynaktan değişik zamanlarda, gün ve saatlerde alınan ve işletme/tesisnin koku emisyonunu temsil eden en az üç kokulu gaz örneğinin Olfaktometrik olarak ölçülmüş koku konsantrasyonlarının geometrik ortalaması;

a) 1000 KB/m³ veya daha az ise, işletme/tesiste kaynakta koku giderimi konusunda herhangi bir işlem yapılmaz.

b) 1000-10.000 KB/m³ aralığında ise, çevrede koku şikâyetinin olup olmadığı gözetilerek dış ortam havasında koku ölçümlerinin yaptırılmasına yetkili merci tarafından karar verilir. Bu çalışma sonunda elde edilen kokulu saat yüzdesinin 7 nci madde de verilen sınır değerleri sağlaması gereklidir.

c) 10.000 KB/m³ den büyük ise, bu durumda yetkili merci işletme/tesiste kaynakta koku önleme tekniklerinin ve yöntemlerinin kullanılmasına karar verir.

(2) Koku problemine neden olan işletme/tesislerin sorumluları, koku emisyonunu gidermek üzere önlem aldıktan sonra koku kaynağındaki emisyonu yeniden ölçtürür. Ölçüm sonuçları 1000 KB/m³ veya daha az ise bu Yönetmeliğe uyulduğu ve alınan önlemlerin başarılı olduğu kabul edilir. Ölçüm sonuçları 1000 KB/m³ den fazla ise, o kaynağın etkisi ile oluştuğu kanıtlanmış olan dış ortamdaki koku seviyesi, 7 nci madde ile uyumlu hâle gelinceye kadar kaynakta alınan önlemler iyileştirilir.

(3) Bir işletmede birden fazla koku kaynağı olan tesis varsa, bu durumda her bir kaynaktaki koku debisi (Q_{koku}) bulunup, işletmenin tümü için toplandıktan sonra, bütün kaynaklardan çıkan kokulu gaz hacimsel debileri (Q) toplamına bölünerek ortalama koku konsantrasyonu belirlenir. Bu şekilde bulunan ortalama koku konsantrasyonu birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerine göre değerlendirilir. Aynı türden kokulu gaz salan birden fazla tesis varsa bunların şikâyet konusu koku olayındaki sorumluluk payları 12 nci maddede belirtilen dağılım modeli yardımıyla belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kokuya Neden Olan Emisyonların ve Dış Ortamdaki Koku Seviyesinin Ölçülmesi,

Ölçüm Sonuçlarının Değerlendirme Kriterleri ile İlgili Usul ve Esaslar

Emisyonların ölçülmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 9 – (1) Koku kaynağından çıkan gazların KB/m³ cinsinden konsantrasyonu Olfaktometri yöntemi ile tayin edilir. Bu yöntemin kullanılmasında, Koku Emisyonu Ölçüm Kılavuzunda belirtilen esaslar uygulanır.

Dış ortamdaki koku seviyesinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 10 – (1) Koku kaynağından dış ortama yayılan kokunun seviyesi, konsantrasyonu alan ölçümleri ile tespit edilir. Alan ölçümlerinin yapılmasında Dış Ortamdaki Koku Seviyesi Ölçüm Kılavuzunda belirtilen esaslar uygulanır.

(2) Koku giderimi/azaltma ile ilgili olarak alınan önlemlerin yeterli olup olmadığının belirlenmesinde; bu maddeye göre yaptırılan alan ölçümleri için belirlenen grid noktalarındaki koku konsantrasyonları, kaynakta ölçülen emisyon seviyesini baz alarak geçerliliği bilimsel olarak kanıtlanmış koku dağılım modelleri yardımı ile de hesaplanır. Yaptırılan alan ölçümleri ve/veya koku dağılım modelleri ile bulunan dış ortam koku konsantrasyonlarının, 7 nci maddede belirtilen esasları sağladığı takdirde, alınan önlemler yeterli kabul edilir. Esaslar sağlanamadığı takdirde 7 nci maddede belirtilen esaslar sağlanıncaya kadar alınan önlemlere devam edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Şikâyetin yapılması ve değerlendirme

MADDE 11 – (1) Şikâyete neden olan koku/kokular aşağıdaki esaslara göre şikâyet edilir ve yetkili mercice değerlendirilir.

a) Şikâyetçi, yetkili mercie dilekçe ile başvurur.

b) Yetkili merci, şikâyet mahallinde ön değerlendirme yaptırır. Bu ön değerlendirme, koku konusunda eğitim görmüş, çevre denetimi hakkındaki mevzuatta yer alan denetim görevlisi kriterlerini sağlayan ve yetkili merci tarafından görevlendirilen en az iki kişi tarafından yapılır.

c) Yetkili merci tarafından görevlendirilen kişiler şikâyet mahallindeki tüm olası koku kaynaklarını belirler.

ç) Koku kaynakları çevresinde araştırma yapılarak koku problemine katkıda bulunabilecek başka kaynakların var olup olmadığı ve koku önlemlerinin alınıp alınmadığı tespit edilir.

d) Kaynakla ilgili diğer bilgiler de toplanarak şikâyet mahallinde, EK-2’de yer alan Koku Şikâyet Ön Değerlendirme Formu doldurulur.

e) Şikâyetin, bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan koku probleminden kaynaklanmadığının anlaşılması halinde, şikâyet yetkili merci tarafından sonlandırılır.

f) Şikâyetin, bu Yönetmelik kapsamında tanımlanan koku probleminden kaynaklandığının tespit edilmesi halinde, şikâyet konusu olan kaynakta, en fazla yükte çalışılırken en az iki ay süre ile incelemeler yapılır. Bu durumda; kokuya neden olan işletme /tesislerden proses bilgileri hakkında ayrıntılı bilgi talep edilir. İşletme/tesislerden alınacak dokümanlarda;

1) İşletme/tesisin endüstriyel ve ticari sırları varsa işletme sahibinin/işletmecinin talebi üzerine bu bilgiler umuma ifşa edilemez.

2) Bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere ve bilim kuruluşları tarafından talep edilmesi halinde, işletmeye ait endüstriyel ve ticari sırları dışında kalan bilgiler ve ölçüm sonuçları, işletmenin sahibi/işleticisi tarafından işletme/tesise ait dosyada yer alan bilgilerin kullanılmasında kesin bir yasaklama getirilmediği takdirde, bilgiyi talep eden kurum/kuruluş tarafından, işletmenin sahibi veya işleticisinden yazılı onay alınmak kaydıyla işletmenin ismi belirtilmeksizin, yetkili merci tarafından görevlendirilen personel denetiminde bilgilerin arşivlendiği bina dışına çıkarılmadan ve kopyalanarak çoğaltılmaksızın incelemeye açılabilir.

g) Ölçüm yapmaya yetkili kuruluşlar tarafından;

1) İşletme/tesislerin prosesinde veya işletme/tesis sınırları içinde kokuya neden olabilecek kaynaklar belirlenir ve değerlendirilir.

2) Emisyon kaynaklarından numune alma yöntemleri ve yerleri belirlenir.

3) Koku kaynaklarının şikâyet noktasına olan uzaklığı belirlenir.

4) Koku kaynaklarının yerleşik olduğu mahallin kentsel, kırsal, ticari veya endüstriyel bölge olup olmadığı belirlenir.

5) İşletme/tesis içinde belirlenmiş olan koku kaynaklarında, 9 uncu ve 16 ncı maddelere göre örnekleme yapılarak, Olfaktometrik ölçümler gerçekleştirilir ve koku konsantrasyonları belirlenerek EK-3’te yer alan Koku Emisyon Raporu formatına uygun olarak Emisyon Raporu hazırlanır.

ğ) Raporda yapılan değerlendirmeler doğrultusunda 8 inci maddede belirtilen sınır değerlere göre işletmeyi oluşturan işletme/tesislerden koku problemini giderici gerekli tedbirlerin alınması istenir.

h) Alınan tedbirlerin etkinliği ölçümlerle belirlenir.

ı) Şikâyetlerin devamı halinde, şikâyet mahalline kaynaktan gelen koku etkisinin ve dış ortamdaki koku konsantrasyonunun belirlenmesi amacıyla, geçerliliği bilimsel olarak kanıtlanmış koku dağılım modelleri kullanılır. Koku ile ilgili matematiksel modellerin çok kısa ortalama alma süreleri ile kullanımı esastır; bu ortalama alma süreleri üç dakikayı geçemez. Modelin en az gündüz ve gece saatlerindeki birer saati temsil edecek veri üretmesi gereklidir. Bu durumda yörede gece ve gündüz birer saatlik sürelerle ve seçilen aynı kısa ortalama alma sürelerinde rüzgâr yön ve hızlarını ölçerek modeli çalıştırmak esastır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre işletme/tesisten koku giderici ek tedbirler alınması istenir.

i) Şikâyetlerin bu durumda da devamı halinde şikâyet bölgesinde 10 uncu ve 16 ncı maddelere göre dış ortamdaki koku seviyesi ölçümleri gerçekleştirilerek işletme/tesisten kaynaklanan kokunun şikâyet alanındaki etkisi ölçülür. Bu işlemler sırasında;

1) Dış ortamdaki koku seviyeleri belirlenir.

2) EK-4’de yer alan Dış Ortamdaki Koku Seviyesi Raporu Formatına uygun olarak Dış Ortamdaki Koku Seviyesi Raporu hazırlanır.

3) Raporda yapılan değerlendirmeler doğrultusunda 7 nci maddede belirtilen sınır değerler aşıyorsa işletmeden ek tedbirler alınması istenir.

4) Alınan ek tedbirlere yönelik rapor tesis tarafından yetkili mercie sunulur.

5) Yetkili merci tarafından EK-5’te yer alan Şikâyet Sonuçlandırma Formu hazırlanır. Şikâyet Sonuçlandırma Formu dikkate alınarak şikâyet konusu devam ettirilir ya da sonlandırılır. 7 nci maddede belirtilen esaslar sağlanmadıkça şikâyet sonlandırılmaz.

j) Emisyon ve dış ortamdaki koku seviyesi ölçümleri, rapor hazırlanması, ek tedbirlerin alınması gerektiği hallerde süreler yetkili merci tarafından belirlenir.

Ölçümler için yapılacak harcamalar

MADDE 12 – (1) Koku emisyonu ve işletme/tesis çevresinde dış ortamdaki koku seviyesinin belirlenmesi için yapılacak analiz ve ölçümlerin giderleri, 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesine göre karşılanır.

ALTINCI BÖLÜM

Koku Önleme ve Giderme Tedbirleri

Kokulu atık gazların atmosfere atılması

MADDE 13 – (1) Kokulu atık gazlar toplanarak serbest hava akımı tarafından engellenmeden taşınabilecek şekilde baca vasıtası ile atmosfere verilir.

Kontrol tedbirleri

MADDE 14 – (1) Faaliyetleri ve kullandığı proses nedeniyle koku emisyonuna sebep olan işletmeler/tesisler için, koku emisyonunun önlenmesinde Koku Önleme ve Kontrol Yöntemleri Kılavuzunda yer alan bilgilerden yararlanır ve koku konsantrasyonunun 8 inci maddede verilen sınır değerlerin altına düşürülmesi sağlanır.

Sanayi kaynaklı hava kirliliğinin kontrolü yönetmeliği

MADDE 15 – (1) Kümesler, ahırlar ve kesimhaneler, hayvan yağlarının eritildiği işletmeler/ tesisler, et ve balık ürünlerinin tütsülendiği tesisler ve gübre (tezek) kurutma işletmeleri/tesisleri gibi faaliyetlerin koku probleminin önlenmesinde 3/7/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-5’te yer alan hükümler geçerlidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ölçüm Yetki Belgesi Esasları

Ölçüm yapmaya yetkili kuruluşlar

MADDE 16 – (1) Gerekli ölçüm ve analizler, Bakanlıkça uygun bulunan laboratuvarlara sahip olan özel veya kamu kurum kuruluşları tarafından yapılır.

Ölçümde kullanılacak cihazlar ve özellikleri

MADDE 17 – (1) Koku kaynağından alınan kokulu gaz örnekleri içindeki koku konsantrasyonu olfaktometrik yöntemle tayin edilir. Olfaktometrik ölçümlerde kullanılan cihaz olfaktometredir.

(2) Ölçümler ve değerlendirmeler sırasında EN 13725 standardında belirtilen esaslara uyulur.

(3) Dış ortamda yapılacak koku konsantrasyonu ölçümleri Dış Ortam Havasındaki Koku Konsantrasyonunun Ölçümü Kılavuzundaki esaslara göre yapılır.

Ölçüm yapacak personelin nitelikleri

MADDE 18 – (1) Koku emisyonunu ölçecek veya dış ortamdaki koku konsantrasyonunu tayin edecek kişilerin özellikleri ve panelistlerin kalibrasyonu Koku Emisyonu Ölçüm Kılavuzu ve Dış Ortam Havasındaki Koku Konsantrasyonunun Ölçümü Kılavuzundaki esaslara göre belirlenir.

Kılavuzlar

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili kılavuzlar Bakanlıkça hazırlanır ve Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 20 – (1) Kokuya sebep olan emisyonların, bu Yönetmelikte belirtilen sınır değerlerin üzerinde çevreye verilmesi durumunda veya koku emisyonlarının önlenmesine ilişkin tedbirlerin alınmaması durumunda 2872 sayılı Çevre Kanununun 15 inci ve 20 nci maddelerinde öngörülen idari yaptırımlar uygulanır.

Ölçüm yapacak uzmanlık deneyimine yönelik esas ve kriterler

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında ölçüm yapacak kişilerin bu konuda ölçüm yapabilecek yeterliliğe sahip olduğunu Bakanlıktan ve/veya üniversitelerden alınan eğitim ile belgelemeleri gereklidir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamındaki eğitimler Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekler için tıklayınız.](#)